

"רוח דרומית": אסתטיקה ישראלית במיטבה

יום שישי 02 בספטמבר 2011 07:00 מאת: הילה שקולניק-ברנר, עכבר העיר

שממה, צחיחות, בסיסי צבא ריקים ומפעלי תעשייה נטושים. מבחר אמנים בולטים מציעים נקודות מבט מרגשות ומעניינות על הדרום הישראלי ב-20 השנים האחרונות

Like 6 people like this.

+1 0

שתפו וזכו בפרסים

יוצאים, מבלים ומקבלים
כסף חזרה לחשבון הבנק

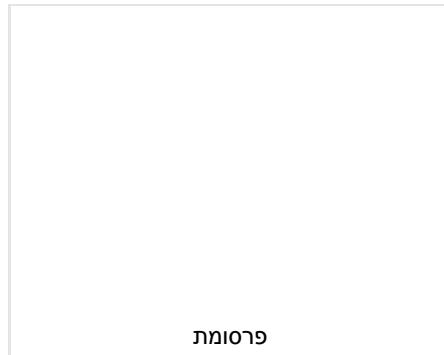
CashBack עכבר

נוף זהוב
עבודה של איתן בוגנים

תמיד כשאני מבקרת ב [גלריה האוניברסיטאית](#), ויש להודות שאני לא מבקרת בה הרבה, עולה בי תחושת החמצה. לא ברור למה הגלריה לא הפכה להיות חלל מרכזי ומשמעותי יותר בשדה האמנות. המיקום באוניברסיטת תל אביב מאפשר גישה לצופים צעירים, שלא בהכרח מסתובבים במסלול התערוכות הקבוע, אך בוודאי היו יכולים להתחבר למהלכים שונים ופחות שגרתיים בעולם האמנות. אבל החלל המרשים המשלב תאורה טבעית ומלאכותית וחללים גדולים, שאפשר גם להציג בהם יצירות אינטימיות, כמעט לא עורר עניין או תשומת לב מיוחדת. וחבל. מן הסתם נוכחותו רבת השנים של [פרופ' מוטי עומר](#) כיוונה למקום מסוים שאינו בהכרח ניסיוני. במקום למדו תלמידי קורס האוצרות של האוניברסיטה, ובניגוד לתערוכות המסקרנות של הסטודנטים מסמינר הקיבוצים, אף פעם לא שמעתי על תערוכות שהם אצרו. עוד דוגמה לפספוס החלל.

« [רוח דרומית](#) - לשעות פתיחה, כתובת ועוד פרטים

פרסומת

התערוכה "רוח דרומית", המוצגת עתה במקום, היא תערוכה טובה. אצורה היטב, אינטליגנטית ומנומקת, ולמרות זאת, ביום שבו ביקרתי בה, לא הרבה אחרי הפתיחה, הייתי שם לבד. לא נראה לי שתערוכה זו תעשה את השינוי המיוחל ותהפוך את החלל המנומס הזה למרכזי יותר. בכל מקרה התערוכה נאצרה על ידי דליה מנור, מנהלת ואוצרת מוזיאון הנגב לאמנות, והיא מציגה מבחר מבטים על הדרום מ-20 השנים האחרונות ביצירתם של 11 אמנים ישראלים בולטים.

פוטנציאל גדול, מימוש קטן

צילומים גדולים מקדמים את פני הבאים. [שרון יערי](#) מציג עבודה יפהפייה, שיוצרת קונוטציה למרחב שהוא אל-זמן ואל-מקום. "פס רטוב" משנת 2000 הוא צילום של מקווה מים, שלא ברור אם הוא טבע או תוצאה של מניפולציה אנושית. בנוי מרגיסטרים של צינור או אולי אספלט שנצנץ השמש עליו יוצר אילוזיה של רטיבות, חול ולבסוף שמים. יערי תופס שכבות של חומר ויוצר עבודה של נוף ההופך למטאפיזי, שבו הכחולים והחומים מתמזגים זה לתוך זה ויוצרים מארג אטמוספרי.

נופי המדבר יוצרים קונוטציה מיידית לצחיחות, למרחבים ולריקנות. סדרת הבתים "בחוף" של [מיכל רובנר](#) אינה מובנת מאליה בהקשר זה. אין בה התמקדות במרחב והיא מציעה אופציה של התכנסות, ניתוק והיעדר. בסדרת העבודות מ-1990 ו-1991 נראה בית סכמטי, בודד, נטוע בלב הלא כלום, בוקע מבעד לסופת חול או ערפל. זה אינו בהכרח נוף דרומי, אך רוח דרומית בהחלט שורה עליו. הוא אטום, אינו מזמין כניסה או יציאה ורחוק מהדימוי של בית כמקום מגן ושומר. זהו בית הנראה כמו נקודת ציון, נקודת מעבר, קונספט של בית ולא מקום

מגורים. מקור העבודה הוא צילום פולרואיד של פחון בדואי נטוש בצפון הנגב, שטופל מחדש בסטודיו באופן שהעניק לו איכות ציורית ואמורפית. ה"הבית" מצוי בתוך עירפול תמידי, נמוג לתוך סביבתו, אך בכל זאת מצליח ליצור אחיזה פיזית, גם אם רופפת, של מושג הבית באופן לירי ומזוקק.

"סדום (כניסה)" של [גסטון צבי איצקוביץ](#) מ-2010 מצליח להפעיל כמה חושים – זהו צילום בשחור-לבן של כניסה למערה, והצופה יכול לחוש את קרירות החול, את הריח המיוחד שיש במערות, את הטעם העולה בפה בעקבות הריח ואת תחושות הסקרנות, הזהירות וההתרגשות – רגע לפני הכניסה אל החור השחור.

מרגישים את החול על הפנים, "רוח דרומית":

המדיום העיקרי בתערוכה הוא צילום. בין העבודות מתבלט [אוהד מטלון](#) עם עבודות מרשימות ואינטליגנטיות, שבהן הוא משתמש בצילום כנקודת מוצא. שתי העבודות הן הדפסות פוזיטיב ונגטיב של מתקן חקלאי שיצא משימוש ונותר מיותר בשדה. על ידי ההדפסה הכפולה נראה המתקן פעם שחור על גבי לבן ופעם לבן על גבי שחור. הוא מופקע לחלוטין מהשימוש הקודם, והופך להיות פסל המציע גם מבט רפלקטיבי על משמעות הפעילות הצילומית. אלו שתי עבודות יפות, וכך גם עבודה נוספת של מטלון, "עמדת פיקוד ותצפית", מ-2010, שבה נראה מבנה נטוש ניצב כמו תפאורת "הקיר הרביעי", נטוע באופן דרמטי בלב קדרות שחורה, חסר תכלית אך לחלוטין עומד בפני עצמו כפסל עצום שאף אחד אינו חוזה בו.

ב"רוח דרומית" תוכלו למצוא את כל מה שהייתם מצפים למצוא בתערוכה של צלמים מ-20 השנים האחרונות: שממה, בסיסי צבא ריקים, מפעלי תעשייה נטושים, הרבה פיגומים, צחיחות ואסתטיקה ישראלית שבה היופי נגלה בכיעור. אך למרות זאת היא אינה בנאלית ומצליחה לעניין ולרגש לפרקים, למשל בצילום של שרון יערי "שדרות" מ-1999, שהפך כבר לאייקון של ממש.

ולבסוף צילום מקסים ופיוטי של [רועי קופר](#) מתוך הסדרה "כמו עלים שנלכדו לרגע במים", מ-2005. בשדה מכוסה חול, הנראה כמו שלג צהבהב, דמות קטנה מתבוננת על הצל שהיא עצמה מטילה. הכותרת הפיוטית, האיכות הציורית והדימוי הקטן ונטול ההירואיות מעניקים לצופים מחוות פרידה קטנה ומשב של רוח דרומית.

« [רוח דרומית](#), עד ה-22.9. [הגלריה האוניברסיטאית לאמנות ע"ש גניה שריבר](#), חיים לבנון 1, תל אביב.